

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. minister H.J. de Jonge
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

cc. minister LNV, minister EZK, minister K&E en staatssecretaris IenW

Amsterdam, 9 november 2023

Onderwerp: Nationale Aanpak Biobased Bouwen

Beste heer De Jonge,

Op 8 november jl. heeft u, samen met minister Adema, de Nationale Aanpak Biobased Bouwen gepresenteerd.

NVTB staat voor een goede en betrouwbare vertegenwoordiging van bouwmaterialen uit Nederland (ruim 7 miljard omzet) en deelt haar appreciatie van deze aanpak graag met u.

De bouwmaterialenindustrie heeft veel kennis en ervaring met product- en procesontwikkeling in ketens, alsook met het toepassen van biobased materialen in haar producten. NVTB noch haar leden zijn bij de totstandkoming van de Aanpak geraadpleegd. NVTB vindt het daarom belangrijk dat de betrokken ministeries kennisnemen van de kansen en belemmeringen die wij nu niet in de Aanpak herkennen. Deze vindt u uitgebreid terug in onze bijlage.

NVTB proeft rond biobased bouwen een polarisatie, waar de bestaande industrie en de brancheverenigingen die haar vertegenwoordigen, worden gekwalificeerd als niet-innoverend en soms zelfs als tegen biobased. Dat is onterecht. De kennis en inzichten van de bestaande industrie worden nu niet gebruikt. Het wegnemen van tegenstellingen en een open dialoog past bij uw leiderschap.

Wij bieden aan om namens de producenten onze ervaring in te zetten om een stevig fundament neer te leggen. Wij leggen graag in een gesprek uit waar de echte vraagstukken zitten. Zo laten we theorie goed aansluiten op de praktijk en werken we aan het bereiken van de gezamenlijke ambitieuze en realistische doelen.

Wij zien een uitnodiging op korte termijn dan ook graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

NVTB

Titia Siertsema
voorzitter

Bijlage: toelichting op betrokkenheid, onvolkomenheden en tegenstelling

Bijlage: toelichting op betrokkenheid, onvolkomenheden en tegenstelling

Betrokkenheid

Deze toelichting is gebaseerd op input van producenten uit onze achterban die biobased bouwmaterialen produceren. Deze producenten zijn reeds afnemers van bioproducten van agrariërs. En verwerken deze grondstoffen tot bouwproducten die aan de vereiste, gecertificeerde en genormaliseerde specificaties voldoen om in bouwwerken duurzaam te worden toegepast. De rol van deze producenten, als groep de bouwmaterialenindustrie vormend, is essentieel als de Aanpak nationaal succesvol wil zijn in het realiseren van maatschappelijke doelen.

Onvolkomenheden

NVTB constateert onvolkomenheden in de Nationale Aanpak Biobased Bouwen. Hierdoor bestaat de kans dat de beoogde doelen niet worden bereikt en dat de belangen/marktpositie van de bouwmaterialenindustrie onnodig wordt geschaad.

1. In de Aanpak worden doelen en middelen door elkaar gehaald. Er wordt impliciet aangenomen dat alle biobased bouwmaterialen onder alle omstandigheden een lagere milieu-impact hebben dan de gewoonlijk toegepaste materialen en geen of minder impact op klimaatverandering hebben. NVTB is ermee bekend, net als BZK, dat dit niet het geval is. Zoals ook blijkt uit [onderzoek dat in opdracht van BZK](#) is uitgevoerd, waar op pagina 23 staat: 'Naast hout gaat het ook om bijvoorbeeld vlaswol (*kanttekening: scoort niet beter*) als isolatiemateriaal'. Daarnaast heeft BZK van het transitieteam Circulaire Bouweconomie een specifiek advies '[professionalisering en prestatieafspraken biobased in het Bouwmaterialenakkoord](#)' ontvangen.

Hierin staat: *Het Transitieteam ziet de toepassing van biobased materialen als één van de middelen voor het verminderen van de milieubelasting in het kader van de Circulaire Bouweconomie. In haar Uitvoeringsprogramma Circulaire Bouweconomie 2021-2023 staan acties om het aandeel biobased materialen in de gebruikte materialenmix in de bouw te vergroten, in situaties waarbij dit leidt tot een betere MKI/MPG.*

NVTB stelt dat middelvoorschriften of een focus op een specifiek middel als biobased bouw materiaal, niet leidt tot optimale oplossingen. De relatie die gelegd wordt met de daadwerkelijke doelen is niet sterk en voor discussie vatbaar.

2. De Aanpak is gebaseerd op kabinetsbeleid dat reeds meerdere malen bekritiseerd is door PBL: *Nederland wil in 2050 volledig circulair zijn en heeft als richtinggevend doel gesteld om in 2030 al 50% minder primaire anorganische grondstoffen (mineralen, metalen en fossiel) te gebruiken.* Op verzoek van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat formuleert het PBL in 2021 haar [policy brief](#) bouwstenen voor doelstellingen voor een circulaire economie. NVTB adviseert deze bouwstenen als uitgangspunt te nemen.
3. De Aanpak omschrijft voor het departement van EZK: *“De voornaamste taak van het ministerie in de Nationale Aanpak Biobased Bouwen is om een vezelverwerkende industrie op te zetten die vezelgewassen kan omzetten in bouwmaterialen”.* NVTB wijst erop dat er al een markt is met aanbieders uit de agro, industriële verwerkers uit de NVTB-ledenkring die dergelijke producten aanbieden met garantie én dat er afnemers zijn. Zowel in Nederland als in Europa.

Grote producenten, allen aangesloten bij NVTB, zijn innoverend en vooruitstrevend bezig met de ontwikkeling van biobased bouwmaterialen. Denk aan IsoBouw, Knauf, Pipelife, Saint-Gobain en Velux die innoveren en opschalen. De rol van de overheid bestaat uit doelen stellen, belemmeringen wegnemen middels wetgeving en beleid te stimuleren waar nodig. Een rolopvatting als marktmeester is volgens NVTB niet gebaseerd op voldoende informatie. Waarbij er nu geen rekening gehouden wordt met de bestaande

industrie. Omdat nieuwe ketens alleen, niet snel genoeg en met genoeg leveringszekerheid bijdragen aan de (woning)bouwopgave en de verduurzamingsopgave als geheel, ligt er volgens NVTB een tweede of andere taak voor de ministeries, namelijk het ondersteunen en faciliteren van de noodzakelijke en gewenste samenwerking met de bestaande bouwmaterialenindustrie.

4. Het beleid in de Aanpak over klimaatverandering is in tegenspraak met eerder geformuleerd beleid: “het gebruik van biobased materialen leidt tot verdringing van CO₂-intensieve materialen”. Op 4 oktober schreef u in uw brief aan de Tweede Kamer: *Voor Nederland is het klimaatbeleid uitgewerkt in de Klimaatwet. De Nederlandse bouwmaterialenindustrie moet verduurzamen en zet stappen daartoe. Fitfor55 betekent dat uiteindelijk deze industrie schonere producten levert. Het Nederlandse beleid is gericht op een effectieve uitvoering van het nationale en internationale klimaatbeleid voor de reductie van in CO₂-emissie in de bouwmaterialenindustrie. Hierdoor ontstaat druk op zowel de verhoging van de efficiency van productieprocessen als op het gebruik van meer duurzame energiebronnen in de bouwmaterialenindustrie en daarmee tot een forse bijdrage aan de CO₂-reductie van bouwmaterialen, nationaal en internationaal.* Hier zou eenheid en voorspelbaarheid in beleid passend zijn.

De Aanpak is geen stimulans voor innovatie en investeringen in dit kader. Ook is zij niet gebaseerd op een adequate vergelijking van de milieuprestaties van bouwproducten zoals in de daarvoor aangewezen [Bepalingsmethode](#). In uw aanbiedingsbrief verwijst u daar terecht naar, door de aanscherping van milieuprestaties-eis als stimulans te positioneren in lijn met het eerdergenoemde advies van het Transitieteam Circulaire Bouweconomie.

5. Het stimuleren van onderzoek naar bouwkundige details is niet nodig. Dit kunnen ondernemingen uitstekend zelf doen via bestaande normcommissies binnen NEN of bijvoorbeeld ISSO als aanvulling op bestaande details. Bouwkundig zijn er niet altijd grote wijzigingen nodig bij de toepassing van biobased. Uiteindelijk biedt het juist een kans om een grotere afzetmarkt te creëren, welke de opschaalbaarheid ten goede komt en dan als alternatief voor agrariërs in Nederland te dienen.

NVTB ziet biobased bouw materiaal als een van de middelen om een hoger doel van een duurzame samenleving te bereiken. Om dat te realiseren, mede in relatie tot andere opgaven waaronder de woningbouwopgave, hebben we alle materialen nodig. [Uiteindelijk is verbinding de noodzakelijke route voor de lange termijn.](#)

Tegenstelling

NVTB proeft rond biobased bouwen een polarisatie, waar de bestaande industrie en de brancheverenigingen die haar vertegenwoordigen, worden gekwalificeerd als niet-innoverend en ‘soms zelfs’ als tegen biobased. Dat is onterecht, maar meer nog, dit gebrek aan nuance belemmert de, in onze ogen noodzakelijke, meerdimensionale aanpak waarbij de kracht van de bestaande industrie én nieuwe ketens optimaal wordt gebruikt. Alleen zo kan voldoende tempo, leveringszekerheid en kwaliteit worden bereikt. [Het wegnemen van tegenstellingen hoort daarbij evenals een open dialoog.](#)

Biobased bouwen is geen doel, maar een middel. Wij gaan produceren en bouwen met minder impact op het klimaat, zonder natuurlijke hulpbronnen onnodig uit te putten. Zonder de leefomgeving te vervuilen en zonder ecosystemen aan te tasten. Dat vraagt om maatregelen zoals de inzet van biobased grondstoffen voor bouwmaterialen, maar ook productthergebruik, verduurzaming van de energievoorziening et cetera. Het verheffen van één middel tot doel verstoort de marktwerking, beperkt de innovatie en belemmert de opschaling van alternatieve duurzame oplossingen. De bouwmaterialenindustrie weet hoe zij moet innoveren en opschalen en heeft reeds ervaring met het toe- en inpassen van biobased materialen.